

TLAČOVÁ SPRÁVA

NCZI: Prevencia krátkozrakosti je kľúčová už v predškolskom veku

Bratislava, 17. 09. 2025

V roku 2024 bolo na Slovensku vyšetrených takmer 40-tisíc pacientov do 22 rokov s diagnózou krátkozrakosť. Vyplyva to z dát zdravotných poisťovní, ktoré má k dispozícii Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI). U detí sa táto dioptrická porucha zraku často odhalí až s nástupom do školy, odborníci preto upozorňujú na epidémiu krátkozrakosti.

Problémy so zrakom sa neraz ukážu na začiatku školského roka. Školák nevidí dobre na tabuľu, knihy si dáva blízko k tvári, pri písaní je viditeľný sklon hlavy k podložke alebo tzv. písanie nosom. Ťažkosti s videním si však rodičia nemusia vôbec všimnúť. „Zhoršený zrak sa nemusí nijako prejavíť na správaní dieťaťa. Porucha zraku nebolí a dieťa sa nemusí na nič sťažovať. Ak je zrak slabý od narodenia, dieťa tak videlo stále a nevie, že by malo vidieť inak,“ približuje oftalmológ Dr. med. Miroslav Kulanga. Práve preto je podľa neho dobré absolvovať preventívnu očnú prehliadku s deťmi skôr, ako sa oficiálne odporúča. **„Najdôležitejšie vyšetrenie je v treťom roku života. Vtedy už vieme odhaliť väčšinu závažných problémov, napríklad tupo-zrakosť. Do šiesteho roku života sa podarí tupo-zrakosť vyliečiť až u 95 % všetkých detí. Potom šanca na vyliečenie rýchlo a nenávratne klesá. Na Slovensku je však zo zákona odporúčaná preventívna prehliadka zraku až v piatich rokoch, čo je príliš neskoro.“**

Napriek tomu, že v ostatných rokoch na Slovensku stúpa návštevnosť detských pacientov v oftalmologických ambulanciách, zatiaľ nedosahuje čísla pred pandémie a ani pred vyše desaťročia. Kým v roku 2013 zaznamenalo NCZI v ambulanciách oftalmológov celkovo 360 681 návštev pacientov do 18 rokov, minulý rok ich bolo približne o 20 % menej, presne 286 013. Vyšetrenie zraku v roku 2024 absolvovali prevažne dospelí pacienti, **návštevy detí a mladých dospelých v oftalmologických ambulanciách tvorili v roku 2024 len necelých 14 %.**

Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) je štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom zdravotníctva SR. Cieľom NCZI je vďaka digitalizácii uľahčiť a zjednodušiť procesy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

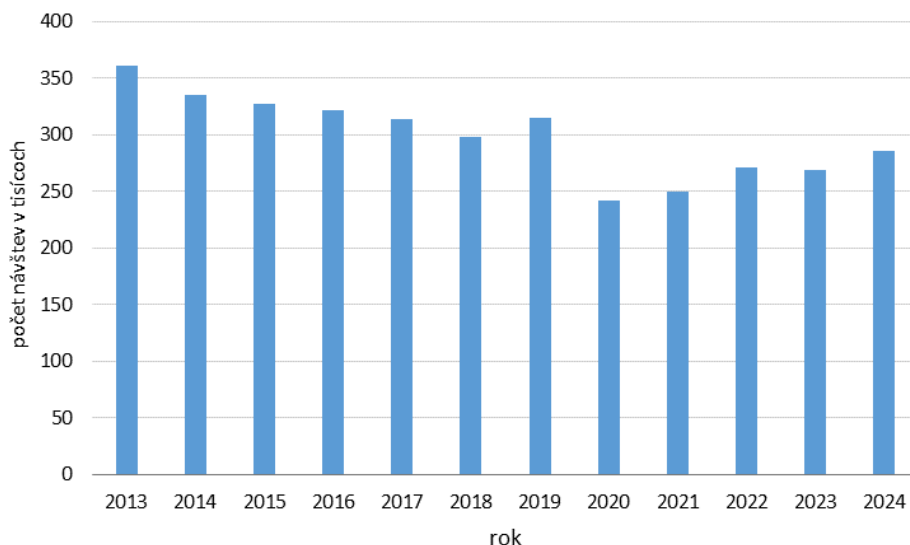
Kontaktné údaje:

Mgr. Alena Krčová, hovorkyňa/vedúca oddelenia komunikácie

Tel.: +421 902 671 045, mail: alena.krcova@nczisk.sk, web: www.nczisk.sk

Vývoj počtu návštev pacientov do 18 rokov v oftalmologických
ambulanciách, 2013 – 2024

Zdroj: Ročný výkaz o činnosti oftalmologickej ambulancie

Epidémia krátkozrakosti

Na celom svete rastie počet ľudí s myopiou (krátkozrakosťou), ktorá zvyčajne vzniká v detskom veku. Podľa Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) je myopia najbežnejšia refrakčná chyba a v roku 2020 postihovala približne 2,6 miliardy ľudí na celom svete. Očakáva sa, že do roku 2030 narastie počet prípadov krátkozrakosti až na 3,4 miliardy, čo je približne 40 % svetovej populácie a do roku **2050 WHO predpokladá výskyt myopie u každého druhého človeka**. Na Slovensku nie je situácia zatiaľ taká dramatická a podľa štatistík sú počty za posledné roky stabilné. Na základe údajov od zdravotných poisťovní zasielaných do NCZI je v ambulanciách oftalmológov každý rok vyšetrených približne 40-tisíc detí a mladých dospelých s krátkozrakosťou. „*Vlani bolo v súvislosti s krátkozrakosťou vyšetrených v odborných oftalmologických ambulanciách 39 798 pacientov do 22 rokov. Až 17-tisíc z nich evidujeme medzi tínedžermi vo vekovej kategórii od 13 do 17 rokov,*“ uvádza hovorkyňa NCZI Alena Krčová.

Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) je štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom zdravotníctva SR. Cieľom NCZI je vďaka digitalizácii uľahčiť a zjednodušiť procesy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Kontaktné údaje:

Mgr. Alena Krčová, hovorkyňa/vedúca oddelenia komunikácie

Tel.: +421 902 671 045, mail: alena.krcova@nczisk.sk, web: www.nczisk.sk

Tabuľka: Počet pacientov, ktorým bola poskytnutá ambulantná zdravotná starostlivosť v ambulancii s odborným zameraním oftalmológia alebo pediatrika oftalmológia v súvislosti s diagnózami H52.1 (myopia) alebo H44.2 (degeneratívna myopia).

VEKOVÁ SKUPINA	ROK						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
3 – 6 rokov	904	1006	751	870	994	942	1006
7 – 9 rokov	3958	3969	2952	3513	3785	3808	4003
10 – 12 rokov	8121	8523	6793	7529	8007	8212	8552
13 – 17 rokov	16492	16823	13378	15086	15929	15934	17005
18 – 22 rokov	10546	10507	8149	9271	8877	8600	9232
SPOLU	40021	40828	32023	36269	37592	37496	39798

Zdroj: Údaje od zdravotných poisťovní zasielané do NCZI

Oftalmológ Dr. Miroslav Kulanga, ktorý sa roky intenzívne venuje téme krátkozrakosti u detí, upozorňuje, že dostupné štatistiky na Slovensku nezachytávajú skutočný rozsah problému. „Každým rokom nám pribúdajú deti s krátkozrakosťou. Najčastejšie sa objavuje v mladšom školskom veku, no čoraz častejšie ju vidíme aj u predškolákov.“ Lekár vysvetľuje, že **k vzniku krátkozrakosti významne prispievajú činnosti, pri ktorých oči pozerajú do blízka, napríklad do obrazoviek digitálnych zariadení. Ďalším negatívnym faktorom je nedostatok pobytu vonku na dennom svetle.** Pri krátkozrakosti oko nadmerne rastie do dĺžky, obraz sa zaostruje pred sietnicou a vzniká rozmazané videnie do diaľky. „Oko sa z guľatého tvaru postupne mení na podlhovasté, vnútorné štruktúry však nerastú, len sa natáhujú a to môže viesť k závažným komplikáciám v neskoršom veku, napríklad k odlúpeniu sietnice, poškodeniu makuly, šedému zákalu či glaukómu,“ varuje očný lekár a dodáva, že práve preto je dôležité spomaliť progresiu krátkozrakosti a bojovať o každú jednu dioptriu. Tieto riziká totiž nepominú ani po prípadnej laserovej operácii myopie v dospelosti.

Prevenencia a liečba

K ustáleniu myopie dochádza zvyčajne vo veku 20 až 24 rokov. Základom je odhaliť ju u detí čo najskôr a začať vhodnú liečbu. „Ak už krátkozrakosť u dieťaťa vznikne, bežné dioptrické okuliare nespomalia jej zhoršovanie. Dnes však máme k dispozícii moderné možnosti liečby špeciálnymi okuliarovými šošovkami, kontaktnými šošovkami či očnými kvapkami s nízkou koncentráciou atropínu, ktoré dokážu výrazne spomaliť predlžovanie oka a tým aj pribúdanie dioptrií. Poisťovne zatiaľ hradia len bežné okuliare, no nie špeciálne sklá ani kontaktné šošovky,“ dopĺňa Miroslav Kulanga. Prevencia je podľa neho jednoduchá. **„Každodenný pobyt vonku na dennom svetle aspoň dve hodiny a prestávky pri práci do blízka každých 45 minút.“** Odporúča tiež dodržiavať správnu vzdialenosť očí od obrazovky (minimálne 30 – 40 cm). Digitálne zariadenia vôbec nepatria do rúk deťom do dvoch rokov. Škôlkari do päť rokov by ich nemali používať dlhšie ako hodinu denne a u detí vo veku šesť až dvanásť rokov sa odporúča dodržať limit najviac dve hodiny denne.

Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) je štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom zdravotníctva SR. Cieľom NCZI je vďaka digitalizácii uľahčiť a zjednodušiť procesy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Kontaktné údaje:

Mgr. Alena Krčová, hovorkyňa/vedúca oddelenia komunikácie

Tel.: +421 902 671 045, mail: alena.krcova@nczisk.sk, web: www.nczisk.sk